Iránytű vol.2

Pályaorientáció módszertani tréning

Tematika

2025

Budapest

Molnár Krisztina

Sikula Gábor

Játszótér Alapítvány

TANDEM

HARGHITA BUSINESS CENTER STARTUP INCUBATOR

Az Európai Unió támogatásával

Előszó a Pályaorientáció Módszertani Tréning tematikájához

Ez a képzési terv az Iránytű vol2 projektben készült elsősorban azzal a céllal, hogy a projekten belül zajló tesztképzés tematikai ívét rögzítse. A tréningterv kidolgozásakor az az elv vezérelt bennünket, hogy a pályaorientáció három allappillére (önismeret – pályaismeret – munkaerőpiaci ismeretek) kapcsán adjunk egy alapot a résztvevőknek, majd pedig mindhárom alappillérhez a lehető legtöbb tematikailag kapcsolódó gyakorlatot próbáljanak ki sajátélményben a képzés résztvevői. A tematikának ez a része azt a logikát követi, hogy egy rövid elméleti megalapozás után olyan gyakorlatokat játsszon végig a csoport, amelyeket majd a saját tréningjein a diákcsoportokkal vagy a saját osztályával való munkában (pl. egy osztályfőnöki órán) használni tud. Az egyes gyakorlatok tesztelése után egy rövid módszertani visszajelzés, értékelés/vita következik, amelynek a funkciója, hogy a gyakorlatok és az élmény értelmezése, reflexiója után mindenki a lehető legjobban képes legyen a saját diákjaira/csoportjaira szabni az adott gyakorlatokat.

A képzési tervben vannak olyan szakaszok, amelyeknél egy-egy blokkra többféle gyakorlatot ajánlottunk, ezek általában cserekompatibilisek, mivel hasonló funkciót töltenek be. A konkrét játékok/gyakorlatok közüli válogatást aszerint érdemes megtenni, hogy mennyire kezdő vagy tapasztalt, összeszokott vagy újonnan induló csoporttal indulunk, illetve hogy mi a tréneri célunk az adott gyakorlattal. Ezeknek a döntéseknek a meghozatalához, bízunk benne, hogy segíteni fognak a gyakorlatgyűjteményben leírt információk és támpontok, amelyeket az egyes játékok részletes leírásánál megfogalmaztunk.

téma	idő (perc)	elvárt eredmény	módszer	eszköz és darabszám	megjegyzés
1. MODUL - Megnyitás, témára hangolódás (2 óra)					
Tréneri bevezető	5	A képzés kereteinek ismertetése, célok és trénerek bemtatása	Plenáris	nincs	Itt történjen meg a trénerek bemutatkozása is
Nyitókör/ bemutatkozó kör	15	A résztvevők állapotának felmérése	Kártyás bejelentkezés/szimbólummal történő bejelentkezés/néhány mondatos bejelentkező kör	kártyacsomag	Amennyiben nem ismerik egymást a csoporttagok, ez legyen a bemutatkozás
Pályaorientációs sajátélmény	20	A résztvevők idézzék fel és meséljék el egymásnak, hogy mik voltak a saját életükben a meghatározó faktorok, illetve döntési pontok a pályaválasztás szempontjából	Páros beszélgetés Plenáris megosztás - táblára készült gyűjtéssel	Flipchart-papír, toll	
Igényfelmérés	30	A résztvevők tanulási motivációjának feltárása, érdeklődések, célok.	Plenáris, az elhangzottakat a tréner flipchartra jegyzeteli	Flipchart-papír, toll	
Szerződés	20	A csoporttagok tisztában vannak a közös munka kereteivel, el tudják mondani a saját igényeiket, kifejezni, hogy milyen módon szeretnének tanulni és együttműködni. És a közösen kialakított keretek betartására mindannyian el tudnak köteleződni.	1. Bemutatjuk a saját fejlesztési alapelveinket és a javasolt csoportkereteket 2. Áttekintjük a képzés menetét - tematikus blokkok, időkeretek, helyszín, segédanyagok stb. 3. a csoporttagok egyéni megszólalásaival kiegészítjük a szerződés pontjaiut	Előre elkészített fejlesztési alapelvek, papír és toll a résztvevőknek	Amire érdemes kitérni: - egyéni felelősségvállaás - aktivitás/passzolás lehetősége - E/1 beszédmód - csoporttitok

2.MODUL - Elméleti bevezető a pályaorientáció témához (4 óra)					
Ráhangolódás	10	Tematikus energizer	bármelyik energizáló játék a témához illeszkedők közül (lásd a gyakorlatgyűjteményt)	a gyakorlat eszközei	
A pályaorientáció 3 alappillére	20	Képet adni a résztvevőknek a saját pályaorientációs megközelítésünk alapjairól	A pályaválasztás szempontjainak közös gyűjtése, majd prezentáció	PPT/prezentáció/vetítő	Digitális eszköz: a pályaorientáció három alappillére
A pályaorientációval kapcsolatos igények/szükségletek felmérése	45	Feltérképezni az Ismeret_készség_attitűd hármasság mentén, hogy mi minden tudásra van szükségük a fiataloknak, 3 korcsoportban - általános iskola, középiskola, egyetem	kiscsoportos munka 3 kiscsoportban A kiscsoportok munkájának prezentálása Közös reflexió	Flipchart-papír, íróeszközök, színes ceruzák, post-itek	
Önismeret/ Pályaismeret/ Munkaerőpiaci ismeretek	60	Áttekinteni mindazt a tudásbeli hátteret, ami ahhoz kell, hogy pályaorientációs foglalkozásokat tartsanak a képzés résztvevői	kiscsoportos munka 3 kiscsoportban a 3 témához kapcsolódóan: 1. ÖNISMERET - a csoport hozzon létre egy életciklus-ábrát, amelyben megjeleníti, hogy az egyes életszakaszoknak mik a fontos kérdései/témái - ehhez kapcsolódóan keressenek és gyűjtsenek össze olyan forrásokat, ahonnan az adott témában tanulni érdmes (Könyvek, szakértők, képzések, podcastok stb.) 2. Pályaismeret 3. Munkaerőpiaci ismeretek - gyűjtsenek adatforrásokat (statisztikák, weboldalak, stb.), ahonnan a munkaerőpiac aktuális állásáról szóló infomrációk beszerezhetők.	Flipchart-papír, íróeszközök, színes ceruzák, post-itek Esetleg kinyomtatott háttéranyagok, amelyeket könnyen fel tud a csoport dolgozni	a három témablokk feldolgozása párhuzamosan zajlik

Prezentáció	45	Bemutatni az előző körben zajlott munka eredményeit, megvitatni hogy mely ismereteik adottak és amik hiányoznak, azokat hogyan lehetne pótolni	1. A kiscsoport prezentálja a saját gyűjtése eredményeit 2. Kérdéseket kap a többi csoporttól 3. Közösen kiegészítéseket tesznek egymás anyagához		A képzés vezetői ezen a ponton tudnak még behozni olyan ajánlásokat, amelyek a háttérismeretek bővítésére vonatkoznak
3. MODUL - Önismereti bevezetés a pályaorientáció témához (4 óra)					
Bevezető az önismereti modulhoz	15	A résztvevők lássák át a modul felépítésének lényegét és alakítsák ki a nyitott attitűdjüket a saját élményű tanuláshoz	Frontálisan		
Bejelentkezés képekkel	25	Minden résztvevő kifejez egy érzést a saját pályaválasztására vonatkozóan	Mindenki választ egy képet, ami kifejezi az érzéseit vagy a személyes viszonyát a pályaválasztáshoz. Ezeket nagykörben vagy párosokban bemutatják egymásnak.	Dixit-kártyák, vagy más szimbólumként használható képek	
Jellegzetes mondatok		Feltárjuk azokat a külső elvárásokat, amelyek szerepet játszanak a résztvevők pályaválasztásában	A résztvevők kiscsoportokban összegyűjtik az elvárásokat kifejező jellegzetes mondatokat, amelyeket rövid színdarabok formájában előadnak.		*Példák: "Fiam, úgysem lesz belőled semmi. Olyan vagy, mint apád." "Csak az számít, hogy kit ismersz." "Legyél orvos, azok sokat keresnek."*
Címer készítés		A résztvevők összegyűjtik és megjelenítik az erősségeiket, pozitív tulajdonságaikat	Mindenki elkészíti a címerét a saját tulajdonságai/értékei mentén. Az alkotás segíti kifejezni a nehezebben megfogalmazható gondolatokat is, amelyeket ezután bemutatnak egymásnak.	papírok, tollak, színes filcek	

Erősségkeresés	20	A résztvevők tudatosítják a saját erősségeiket	A résztvevők összegyűjtik a saját erősségeiket, ehhez segítségül adhatunk egy kompetencia listát is. Ezt követően egymásnak is írnak visszajelzéseket, a gyakorlat végén pedig a két listát összevetjük.	papírok, tollak,	
A mesterem nevében		Mélyítjük az önreflexiót, támogatjuk az önelfogadást.	A résztvevők úgy mutatják be saját magukat, egy számukra fontos személy - mester, tanító, példakép - személyével azonosulnak. Ennek megfelelően egyes szám harmadik személyben beszélnek önmagukról és mutatják be saját erősségeiket, szakmai céljaikat, jelenlegi élethelyzetüket.		
Jövőkép kialakítása	20	Tudatosítják a számukra fontos, jövőjüket illető értékeket	Mire költöd az életed? A játékot egy prezentáció segítségével vezényeljük le, amelyben folyamatosan választási helyzetbe állítjuk a résztvevőket. Az eldöntendő dilemmák nyomán mindenkinek tisztul a jövőjéről alkotott képe.	PPT	Digitális eszköz a letölthető anyagok között.
Osztálytalálkozó	20	A résztvevők átélik, hogy azonosunak a jövőképükkel	A résztvevőket arra kérjük, képzeljék el a jövőjüket 20 év múlva - hol élnek majd, hol dolgoznak, mivel foglalkoznak szabadidejükben, stb. Ezután megrendezzük a 20 éves osztálytalálkozót, amelyen mindenki azonosul a jövőképével - azaz jelen időben mutatja be az elképzelt jövőképet.		A trénernek ennél a játéknál nagy szerepe van abban, hogy a résztvevők "szerepebe helyezkedését" segítse

Szakmák gyújtése	30	Támogatjuk a kreativitásukat a szakmákat illetően	A résztvevőknek olyan képeket adunk, melyeken különféle munkaeszközök láthatók. Ezután kiscsoportokban gyújtenek ötleteket, milyen munka során tudják használni az adott eszközt. A kreatív válaszokat külön díjazzuk, tehát amire a többi kiscsoport nem gondolt.	Képek a munkaeszközökről	
A jövő erdeje	30	A megküzdési készség fejlesztése, mely segíti őket céljaik elérésében	Az önként jelentkezők bekötött szemmel mennek végig egy erdőn, amelyet a csoport tagjai formálnak önmagukból és az osztályteremben található eszközökből. Az átkelések végén nagykörös megosztásban elmondhatják, hogyan élték meg ezt a szimbolikus küzdelmet.		
Visszajelzések		Erősségek visszajelzése, egymás megerősítése	Mindenki kap egy üres A4-es papírt, ameéyet felragaszt a hátára. A többi résztvevő erre a papírra írhatja anonim módon a visszajelzéseit.		
Értékelés	20	Az egyes gyakorlatok értékelése tréneri/felhasználói szempontból	Minden játék leírása ki van függesztve a falon + hozzá két színes lap. Az egyik szín a tréneri szempontot képviseli, a másik pedig a résztvevőit Mindenki körbejár a megadott időkeretben és felírja az észrevételeit az adott gyakorlathoz. Ezek a visszajelzések/felhasználói szempontok bedolgozásra kerülnek a játékleírásba.	Előre kinyomtatott játékleírások + mindegyik játékhoz 2-2 db színes lap, ragasztó, tollak	

4. MODUL - Kreatív foglalkozások (8 óra)					
Bevezető a modulhoz	15	Frontálisan			
Felvételizz okosan társasjáték	25	Sajátélmény szerzése	A képzés résztvevői 5 fős kiscsoportokban kipróbálják a társasjátékot. 1. kiscsoportok kialakítása (pl. sorsolás útján) 2. játék kipróbálása (vagy időlimittel, előre megbeszélt időtartamban, vagy végigjátsszák)	A társasjáték eszközei: mezők leragasztva a talajra, óriásbábok, óriási dobókocka. Mezők leírása kinyomtatva	
Társasjáték - értékelés	10	Értékelés előre megadott szempontok alapján	A résztvevők rövid, írásos formában (post-itre gyűjtve) visszajelzést adnak a játékra 3 szempont szerint: 1. Mit tanultam? 2. Pozitív élmény, 3. Negatív élmény	Flipchart, filcek	
Társasjáték - fejlesztési javaslatok és felhasználói tudnivalók	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.
Életpálya-kötélpálya	25	Sajátélmény	A résztvevők egyénileg, bekötött szemmel végigjárják a kötélpályát, amely előre el van készítve a tréningteremhez közeli, lehetőleg szabatéri helyszínen. Mielőtt az első résztvevő indul, a tréner rövid bevezetőt mond arról, hogy mi vár rájuk.	Előre elkészített kötélpálya, szembekötő kendők, zajkeltő eszközök és egyebek az ingerek adásához.	Ne feledkezzünk meg a következőkről: instrukció, hogy a kötelet ne engedje el biztosítani a résztvevőket, hogy figyelünk a testi épségükre

	10	Értékelés	Miután az utolsó résztvevő is végigért a kötélpályán, visszatérünk a terembe és egy rövid, élmény-szintű visszajelzés következik. 1. Mi történt veled? 2. Milyen érzések, gondolatok voltak az élményhez kapcsolódóan? 3. Mire emlékeztetnek ezek, mire asszociálsz?		Az első visszajelző körnél a tréner figyeljen arra, hogy saját élményeket osszanak meg és ne általánosítsanak.
	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.
Diplomás előkép + IDŐGÉP	25	Sajátélmény	Rövid bevezető után önjáró módon működnek a standok, mindkét helyen egyénileg beöltöznek, lefotózzák egymást a résztvevők (Vagy a foglalkozásvezető fotóz), utána átadják a segédeszközöket a következő várakozónak.	Fotózáshoz háttér előkészítve, talár, diploma-tok Az időgéphez a különböző szakmák kellékei és jelmezei	Figyelni kell az időre/hatékonyságra, hogy minél többen sorra kerülhessenek A foglalkozásvezető, miközben öltözik be az adott résztvevő, készíthet egy dramatikus interjút, hogy jobban ráhangolja az egyént arra, hogy most a diplomaosztójára készül éppen

	10	Értékelés	A résztvevők a gyakorlatok kipróbálása után plenárisan visszajelzést adnak a következő kérdések mentén: 1. milyen élmény volt beöltözni, elképzelni magad a helyzetben, fotózkodni? 2. milyen hatással volt rád a gyakorlatvezető jelenléte és viselkedése? 3. mi az, ami segített, hogy bele tudd élni magad a diplomaosztódba/az adott foglalkozást képviselő életébe?		
	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.
Kreatív stand	25	Sajátélmény	A foglalkozásvezető bemutatja a kreatív standnál kipróbálható játékokat A résztvevők egyet vagy kettőt kipróbálnak belőle, alkotnak stb.	A kreatív stand játékleírásai kinyomtatva, ollók, ragasztók, színes papírból kivágott motivációs pite - szeletek, kinyomtatott alap az egyes játékokhoz.	
	10	Értékelés			
	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.

Élő könyvtár	25	Sajátélmény	A csoportot két részre osztjuk. az egyik fele a résztvevőknek az ÉLő Könyvek szerepébe éli bele magát, a másik fele pedig beszélgető lesz. Az élő könyvek kitöltik az ÉLő Könyvtári Adatlapot, ez után pedig páros beszélgetések formájában szimulálják az élő könyvekkel folytatott beszélgetéseket. Félidőben cserélünk: aki eddig beszélgető volt, az élő könyv lesz és fordítva.	ÉLő könyvtári katalógus-lapok, alátétek, tollak Segítő kérdések előre kinyomtatva	
	10	Értékelés	A próbabeszélgetések után ismét összegyűlünk és a két szerepben megélt tapasztalatokat összegyűjtjük az alábbi módon: - mire voltál kíváncsi résztvevőként? - milyen hatással voltak rád az Élő Könyvektől hallott történetek? - ÉLő könyvként mikor tudtál magabiztos lenni, mikor érezted jól magad a beszélgetésben? - volt-e olyan, amit el akartál mondani akkor is, ha nem kérdeznek? - milyen hatással volt rád az, hogy a hivatásodról, munkádról beszélsz egy másik embernek?		Azért fontos, hogy az élő könyvek megélését is megbeszéljük, mert az innen származó információk sokat segíthetnek a leendő "igazi" élő könyvek felkérése és a velük való kommunikáció során.
	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.

Próba-állásinterjú	25	Sajátélmény	A csoportból 3-4 önként jelentkezőt felkérünk interjúztató szerepbe, akik felkészülnek pár perc alatt, hogy milyen kérdéseik lesznek a jelentkezőkhöz. A többiek közül pedig mindenki választ egy álláshirdetést, amire jelentkezni szeretne. Ez után a csoportvezető instrukciói mentén "rapid randi" szerűen pár perces állásinterjúkat szimulálunk az adott álláshirdetésekre. Nagyobb csoportlétszám esetén jelentkezhetnek megfigyelőnek is, akik mind a állásinterjúztatókat, mind pedig a jelentkezőket megfigyelik.	Álláshirdetések kinyomtatva, papír, toll, alátét	
	10	Értékelés	A próbainterjúk után plenárisan értékelünk az alábbi kérdések mentén: - mik voltak a motivációid interjúztatóként? mi az, amire igazán kíváncsi voltál? - mi volt rád erős (pozitív vagy negatív) hatással a jelentkezők megnyilvánulásaiból? - jelentkezőként mit szerettél volna magadból megmutatni? - mikor tudtál igazán hitelesen megnyilvánulni? - megfigyelőknek: hogyan értékelik az egyes felek verbális és nonverbális kommunikációját a helyzetben?		

	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.
Egyéni pályaorientációs tanácsadás	25	Sajátélmény	A csoportot két kiscsoportra osztjuk, az egyik kiscsoport a pályaorientációs tanácsadó szerepre készül fel, a másik pedig megfogalmaz egy tanácsadásra való témát, amivel majd felkeresi a tanácsadót. A pár perces felkészülés után rövid (kb 15 perces) beszélgetések zajlanak, amelyben a tanácsadó szerepe, hogy a kiinduló helyzetből seítsen a kliensnek elmozdulni. Átkeretezni a problémát, megfogalmazni tisztább célokat, forgatókönyveket készíteni a következő lépésekre stb.	Papír, toll, alátét Tanácsadói szerepleírás	A próba-beszélgetések kezdetén biztosítsuk a tanácsadókat arról, hogy a rövid időben valószínűleg egy pici lépésre lesz lehetőség, ugyanakkor törekedjenek arra, hogy érjenek el valamilyen elmozdulást a kliensnél.
	10	Értékelés	A próbahelyzetek után ismét plenárisan értékeljük a gyakorlatot az alábbiak mentén: - Mi volt a kapaszkodód tanácsadóként? - Mi volt rád pozitív hatással kliensként? - Melyek voltak a működő intervenciók?		

	10	Fejlesztési javaslatok és játékvezetői szempontok összegyűjtése	plenárisan, flipchartra gyűjtve vezetett beszélgetés formájában	Flipchart, filcek	A gyűjtés eredményei bekerülnek a résztvevőknek kiküldött utólagos handoutba.
Zárás	30				
5. MODUL - Pályaorientációs tanácsadás alapjai					
Nyitókör	15	Én és a tanácsadás	Páros beszélgetések az alábbi témában: - Mesélj el egy nagyon jó élményt, amikor te kaptál tanácsot (bármilyen témában) valakitől! - Mesélj el egy olyan jó élményt, amikor te adtál tanácsot valakinek (bármilyen témában)! - Mi jellemzi azokat az embereket, akinek a véleménye fontos a számodra? - Mire van szükséged ahhoz, hogy valakiben megbízz, aki tanácsot ad neked?	Időmérő eszköz, csengő	

A tanácsadó szerepe	30	Körüljárni azt a témát, hogy milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie egy pályaorientációs tanácsadónak	Kiscsoportos munka 3-5 fős kiscsoportban, 3 különöbző módszerrel 1. Szoboralkotás - mutassák meg a tanácsadó szuperejét 2. Kollázskészítés 3. Versírás Az alkotások bemutatása után rövid beszélgetés arról, hogy mi jellemzi a tanácsadót, illetve hogy iskolai környezetben milyen módon tudunk tanácsadói minőségben jelen lenni	Flipchart, újságkivágások, olló, ragasztó, filcek, színes ceruzák, olajpasztel stb.	
A jó kérdések művészete	30	Kérdezéstechnika gyakorlatok	1. rövid közös gyűjtés arról, hogy melyek a nyitott és zárt kérdések, melyik mire való és hogyan működnek a nyitott kérdések 2. szimulált tanácsadói helyzet akvárium-módszerrel: A körben egy tanácsadó és egy kliens ül, a kliens kap egy előre megírt helyzetleírást, amivel a tanácsadásra érkezik. A tanácsadó szerepében a csoporttagok egymást váltogatva (külső jelre) kipóbálhatják, hogyan tudnak még több nyílt, feltáró kérdést feltenni	Flipchart, filcek, időmérő eszköz és csengő előre megírt helyzetleírás a kliensek számára	
Elméleti bevezető: Grotwh mindset	30	Keretet adni a növekedési szemléletről és a tanácsadói attitűdről	Frontális prezentáció		

Értő figyelem és appreciative hozzáállás a gyakorlatban	30	A résztvevők szerezzenek sajátélményt arról, hogy tanácsadói helyzetben vannak jelen	Hármas próbatanácsadások (kliens-tanácsadó-megfigyelő), ahol a tanácsadó "feladata", hogy növekedési szemléletben reagáljon a kliens kérdéseire, témáira. 1. 5 perc tanácsadás 2. visszajelzések, megfigyelő általi visszajelzés 3. csere - mindneki minden szerepet kipróbál vetésforgóban		
Visszajelzés	15	Írásbeli visszajelző kérdőívek kitöltése	Egyéni munka	Előre kinyomtatott/online rendelkezésre álló visszajelző kérdőív	
Zárás	30	Visszatekinteni a képzés során bejárt útra és lezárni a közös tanulási folyamatot	1. A trénerek előre összegyűjtött szimbolikus tárgyakkal kirakják a képzés folyamatának fontosabb eseményeit, idővonalát 2. a csoport dramatikus módszerekkel visszajelzést ad, például az alábbi kérdések alapján: - a képzés melyik része jelentett számodra jelentős tanulást - helyezkedj el a térben oda (Ez után meg lehet kérdezni őket) - a képzés melyik részén volt személyes megérintődésed - mi az, amit úgy érzed, hogy használni fogsz tudni a jövőben? - kikkel szeretnéd folytatni az együttműködést - jelenítsék meg térben, szociometria formájában A végén: közös kézfogás, búcsú		A szociometriás kérdéseket lehet egyéni érdeklődés alapján módosítani Az első lépés fontossága, hogy vissza tudják idézni, hogy mikor mi történt és milyen téma volt a fókuszban az egész folyamat során.